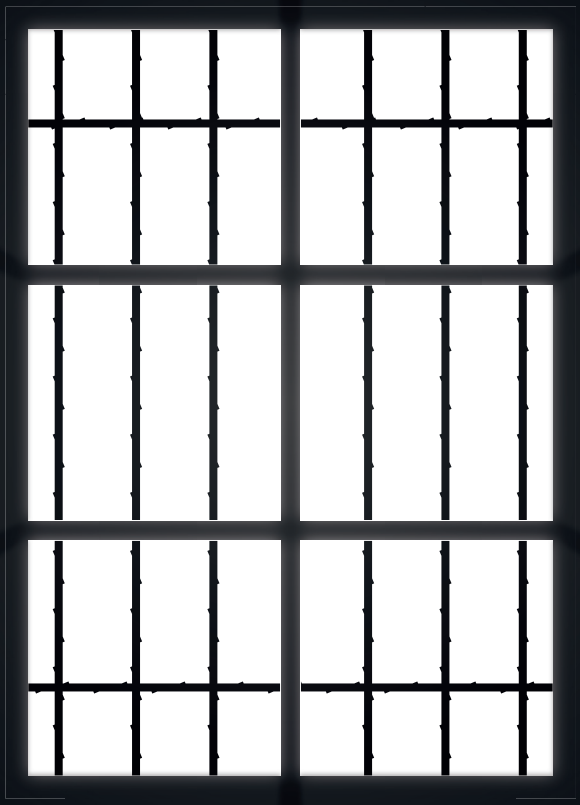
Kamil Fousek

Manifest o ústavní péči

aneb Důstojnost na příděl

Vydává Kancelář veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí

Kamil Fousek

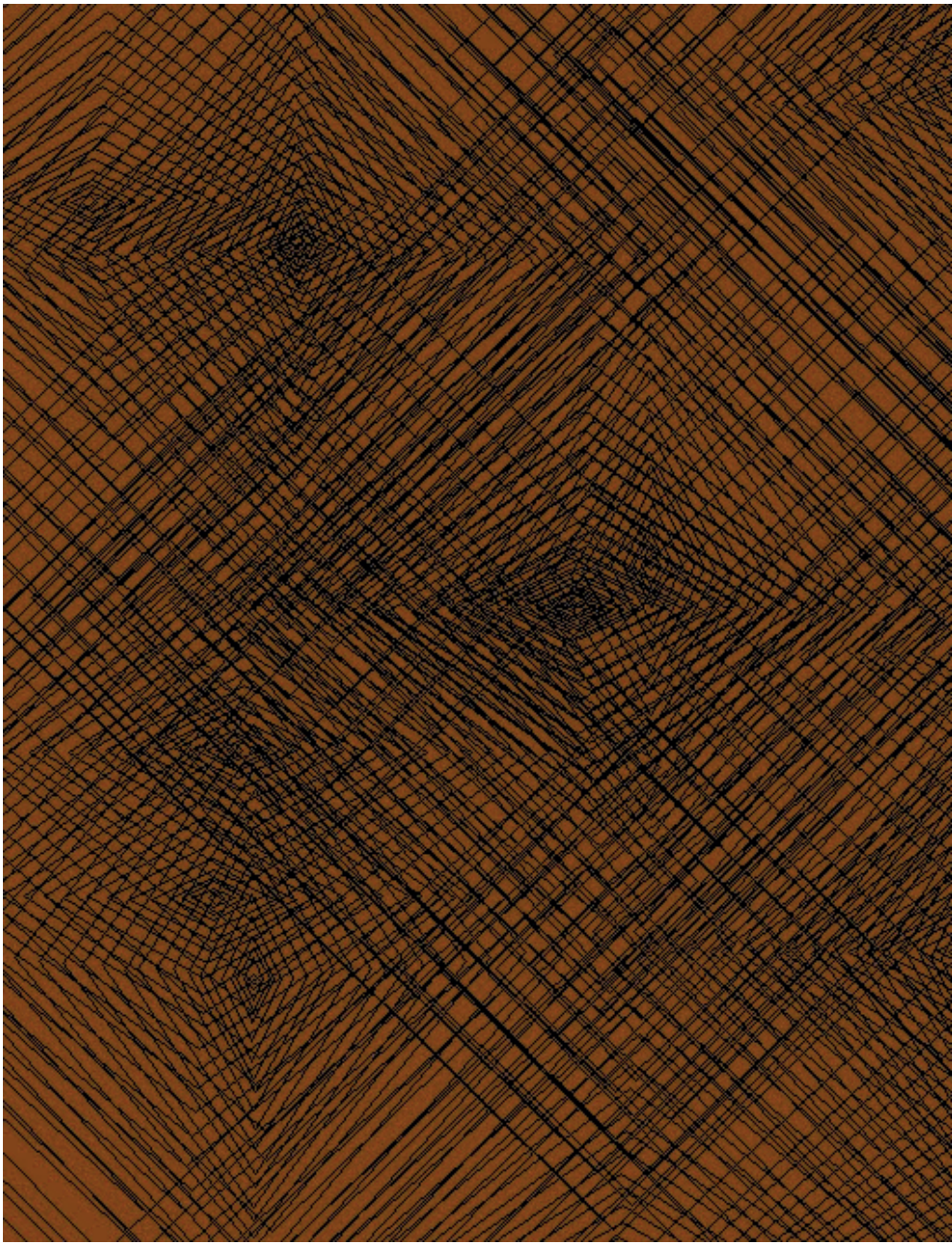
Manifest o ústavní péči

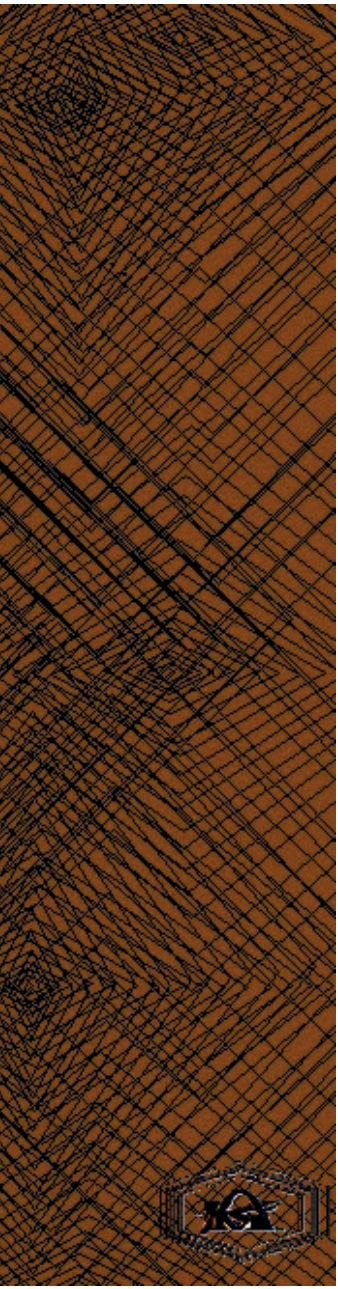
aneb Důstojnost na příděl

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval neteři a synovci za to, že při mně stáli v dobách největší nejistoty a pomohli mi najít cestu z ústavu. Velký dík patří také Chráněnému bydlení Naplno a všem asistentkám. Děkuji vám za odvahu přijmout mě mezi sebe a za to, že jste mi svým lidským a empatickým přístupem dali příležitost znovu žít v klidu a bezpečí. Nesmírně si vážím také pomoci asistentky Pavly Petříkové, která se mnou trpělivě spolupracovala na vzniku tohoto textu.

Úvod

KDO JE KAMIL FOUSEK

Narodil jsem se 17. července 1983 v Českém Krumlově do života, který mi už před prvním nadechnutím nachystal pořádnou dávku smůly. Ještě, než jsem přišel na svět, mamka zažila vážnou vlakovou nehodu. Průvodčí prý usnul a nepřepojil výhybku – vlak se srazil. Mamka byla zrovna na toaletě a při nárazu se prudce udeřila do břicha. Nakonec se ukázalo, že je v břiše bojovník. Na svět jsem pak přišel s omotaným pupečníkem kolem krku. A aby toho nebylo málo, na porodním sále jsem prý upadl. Prostě kombinace smůly, jakou by nevymyslel ani scénárista tragikomedie.

Když mi byly dva roky, mamce bylo divné, že se ani neposadím, nepostavím, hlavička mi prý pořád padala a já jen brečel. Doktoři tvrdili, že mám jen pomalejší vývoj, ale mamka se nedala. Ve třech letech jsem se ocitl v dětských lázních u Jičína v Železnici. Tam jsem našel výbornou rehabilitační sestru, která mě dostala na čtyři, do kleku, a téměř i na nohy. Chodil jsem tam do školky, školy, učitelka za mnou docházela i domů. Pak jsem chodil do zvláštní školy, tam mi učení šlo. A hlavně – naučil jsem se samostatnosti, našel jsem si kamarády a další lidi, kteří si prošli podobným osudem. To mi dalo sílu žít.

V Železnici přišla puberta, první večírky, první lásky… a hlavně první psaní. Asi v patnácti jsem napsal své dvě první básně – Dívka bez tváře a Masky. Když jsem je ukazoval sestřičkám, rozbrečely se. To mě nakoplo a psal jsem dál. Moje učitelka poslala texty do literárního spolku a vyšly mi dvě sbírky. Ocitl jsem se v novinách, rádiu, a dokonce i v místní televizi. A jednoho dne volali z Mladého světa, že přijedou na rozhovor – to bylo mých pět minut celorepublikové slávy.

Neměl jsem ale jen psaní. Odjakživa jsem miloval hudbu – poslouchat i tvořit. V lázních jsem pořádal diskotéky pro maminky, které tam jezdily na pobyty s malými dětmi, což byla velká zábava. V osmnácti se pro mě lázně sice zavřely, ale život otevřel jiná vrátka. Přestěhoval jsem se z města na vesnici, kde jsem si splnil sen mít kolem sebe zdravé vrstevníky, kteří mě přijímají. Táta chodil na pivo, já na kolu s rumem a vesnice mě přijala mezi sebe.

Parta jedenácti kluků, patnáct holek ze sídliště, opuštěný kulturák… No, asi si každý představí, jak to vypadalo. Diskotéky, večírky, první tekno party, kde jsem si občas i zahrál. Moje sociální bublina se nafukovala – přibývali kamarádi, hezké holky mě braly mezi sebe, lidé mě poznávali. Jezdil jsem po republice na turnaje v boccie, kterou jsem se naučil v lázních. Díky tomu jsem poznal i spoustu umělců a muzikantů. Vystavoval jsem vlastní grafické obrazy, předčítal básně, dělal muziku v hospodě… Život jak malovaný. Mamka byla ráda, že kolem sebe mám opravdu hodně lidí.

S mým vzděláváním to nebylo úplně jednoduché. Nejdřív jsem se učil doma nebo v lázních. A když se mi v devatenácti naskytla příležitost dodělat si základní školu, přijal jsem ji – i když se mi jako „mladému floutkovi" nechtělo. Bral jsem to jako výzvu, věděl jsem, že po mě mohou nastoupit další. Ve škole v Českém Krumlově udělali díky projektu výtah a já byl pilotní žák s hendikepem, který do školy docházel. Dostal jsem dvě asistentky – jednu do školy, druhou na doučování – a přestože to bylo s „odřenýma ušima", základku jsem dodělal.

Dalo by se říct, že i zdravý člověk by mi mohl kdeco závidět. A pak přišla rána. Moje milovaná mamka vážně onemocněla a už se o mě nemohla starat. A bohužel i táta mi onemocněl. Sociální bublina splaskla, život se mi převrátil naruby. Musel jsem odejít z rodného města nejdřív do týdenního stacionáře a později, skoro ve svých čtyřiceti letech, do ústavu. Se sestrou jsme hledali vhodné ústavy. Nakonec mě přijali ve Zbůchu, tam mě lákala nabídka intenzivní rehabilitace. A tak jsem se přestěhoval do jiného kraje 170 kilometrů od domova.

Kamil Fousek
autor knihy

Web autora

O této zkušenosti s ústavní péčí dnes otevřeně píšu ve svém Manifestu. Kvůli spasticitě rukou nemůžu využívat klávesnici. Vše píšu na monitoru tak, že klikám na jednotlivá písmena myší. Navíc jsem dyslektik a pletou se mi písmenka, takže jsem to ještě dával zkontrolovat už bývalé klíčové asistence.

JAK TO ZAČALO

Když jsem poprvé přijel do ústavu před přijímací komisi, snažil jsem se vystupovat tak, aby pochopili moje potřeby. Tak jsem jim vyprávěl, že od 3 let jsem zvyklý rehabilitovat, že jsem jezdil do dětských lázní nedaleko Jičína, a i domů jsem si pořídil ten stabilizátor, u kterého jsem se stavěl na nohy i na hlavu. A také jsem pravidelně jezdil na botoxové injekce do lýtek. Rehabilitace byla mým hlavním důvodem, proč opouštím těžce nemocnou maminku, rodinu, kamarády, a dokonce i novou přítelkyni. Ale ta rehabilitace nebyla jediným důvodem. Také jsem myslel na moji sestru. Prostě jí nechci nijak zaclánět. Moc dobře vím, že žije vlastním životem.

A také jsem začal o tom, že mám rád společnost a muziku, a oni, že se nemusím bát, že tam mají diskotéku a trafiku a že jezdí do města. Tak jsem si pomyslel, že asi mají dost dobrovolníků. Vzhledem k tomu, že město je 15 kilometrů odsud a že jsou nakloněni svobodnému životu a že si můžu dělat, co chci – prostě mě utáhli na vařenou nudli.

A pak mi řekli, jestli bych chtěl vidět pokoj...?

Zajel jsem k nákladnímu výtahu. Typicky tam nesvítilo ani světlo. Tak jsem si říkal „zatím dobrý, prostorný výtah asi potřebujou a ta žárovka... ta se stane." No tak jsme vyjeli s vedoucí do patra B3. U výtahu, tam bylo místa, ale jen co se otevřely dveře napravo... Když jsem viděl tmavou, stísněnou chodbičku a teď byly u tý zdi nalepený vozíky, no měl jsem pár centimetrů, abych projel. A ten pokoj, bíle prosklené dveře, na nich nějaký plakát. U dveří dvě skříně, mini noční stolek, nad stolkem zavěšená televize. Dvě postele naproti sobě mezi nimi opravdu uzounká ulička, že ani ten vozík se nemohl mezi ně vejít, a okno. Jo, a ještě jsme

měli nad postelí poličku na hygienické potřeby. Na druhé straně postel a šoupací dveře na kolejnice do koupelny a zároveň i na toaletu. Takže jsem posléze zjistil, že dveře na kolejnicích moc netěsní.

Mám takový dvě historky: Když jsme u těch dveří – jednou jsem si skypoval s mojí přítelkyní, sluchátka na uších, romantická chvilka a najednou zápach!!! Já bohužel nejsem z těch lidí, kterým lidskej zápach nevadí, takže jsem to měl po celém pokoji, aspoň že se pobavila moje přítelkyně, jak mě to kopalo...

A ta druhá historka: typicky já večeřím tak, že si pustím na počítači seriál Ulice a u toho jím a jakoby přes kopírák zase zápach. Tím jenom nastíním to soukromí.

A také by mě nenapadlo, že ten pokoj je pro dva vozíčkáře. Jsem si naivně myslel, že to mají nějak rozdělený, že ke každému vozíčkáři je chodící člověk, abychom se tam vešli. První, co mě napadlo, kam si zapojím notebook. Protože tam nebyl ani stůl a ani místo pro ten stůl. Tak jsem se na to ptal vedoucí, že potřebuji ten notebook, abych mohl komunikovat s rodinou a přáteli, a ba i s mojí přítelkyní a už jsem vypozoroval, jak ji s tím irituji. Naštěstí šli okolo údržbáři a slyšeli, jak se vedoucí dohaduje o stůl, vešli do pokoje a řekli, že se jim jeden stolek válí venku před dílnou a že se mi akorát vejde za dveře a než tam nastoupím, tak mi ho tam dají. A takhle jsem si vydobyl životní prostor na půl metru, kde jsem trávil svůj volný čas, kde jsem jedl, kde jsem komunikoval s přáteli a rodinou. A nakonec jsem tam i brečel.

A také když údržbáři odcházeli, tak vedoucí vyběhla za nimi a na celou chodbičku prohlásila přímo přede mnou a mojí sestrou, že budu problematický. A už jsem měl vroubek. Asi jsem dal moc najevo, že se mi nelíbí její království.

A také jsem se snažil něco zjistit o spolubydlícím, ale vedoucí mi jenom říkala, že je to bývalý hasič po úrazu. Tak jsem ho chtěl aspoň vidět a ona, že se to nehodí a že je v práci a že budu mít dost času, abychom se mohli poznat. Jak kdyby mi ho chtěla zapřít.